

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Střední zemědělská škola Čáslav, Sadová 1234
Domov mládeže

Motto:

„Budu se v rámci svých omezených možností vždy snažit pomáhat. Nemohu ale nahradit rodičovskou péčí, ani překročit hranici svých povinností a fyzických i duševních schopností.“

„Bud' příjemný a milý ve tváři, vlídný a zdvořilý ve způsobech, přívětivý a pravdomluvný ústy, vroucí a upřímný srdcem. Miluj a tak milován budeš.“

Iohannes Amos Comenius

OBSAH

ÚVOD.....	4
1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ.....	5
Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování žáků.....	5
Prostorové a materiálně technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas žáků.....	5
Hygienické podmínky, bezpečnost a ochrana zdraví žáků.....	6
Podmínky přijímání uchazečů.....	6
Popis personálních podmínek.....	6
Spolupráce s rodiči žáků, školami a jinými subjekty.....	9
2. PRINCIPY A KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ.....	9
Formy a metody vzdělávání.....	11
3. KLÍČOVÉ KOMPETENCE A STRATEGIE VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY.....	14
Obsah výchovně vzdělávacího programu.....	19
Podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	25
Charakteristika rizik ohrožující zdraví žáků a opatření k jejich odstranění nebo zmírnění.....	26
4. HODNOCENÍ ČINNOSTI - EVALUAČNÍ PLÁN.....	31
PŘÍLOHY.....	I

ÚVOD

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) je vydáván v souladu s § 3, § 5 a § 7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále školský zákon) jako povinný pedagogický dokument pro školy a školská zařízení, který byl vytvořen za společné účasti pedagogických pracovníků domova mládeže. Tento dokument je především určen:

- pedagogickým pracovníkům domova mládeže,
- žákům středních škol,
- zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům
- veřejnosti,
- vnějším evaluačním orgánům.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy:	Střední zemědělská škola, Čáslav, Sadová 1234		
Sídlo:	Sadová 1234, 286 01 Čáslav		
Právní forma:	příspěvková organizace		
Ředitel školy:	Ing. Jaromír Horníček		
Identifikátor zařízení:	600 007 278		
IČO příspěvkové organizace:	49 797 999		
Telefon:	327/312631		
Telefon domova mládeže:	605 700 413		
e-mail:	škola@szescaslav.cz		
Zřizovatel školy:	Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha 5		
Škola zahrnuje:	Střední zemědělská škola	IZO:	049 797 999
	Domov mládeže	IZO:	108 032 973
	Školní jídelna	IZO:	102 774 242

Platnost dokumentu od 1. 9. 2008

Účinnost aktualizace 22. 6. 2017

Účinnost aktualizace 1. 8. 2023

Č.j. 1437/2023/SZSKH

ŠVP domova mládeže je zveřejněn v internetové adrese www.szescaslav.cz

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Areál střední zemědělské školy a domova mládeže je umístěn v malebném prostředí rozsáhlého parku. Je zde travnaté a víceúčelové hřiště s umělým povrchem. Domov mládež tvoří dvě budovy vzájemně propojené a přičleněné k hlavní budově školy. Ve své činnosti se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, v platném znění, předpisy s uvedenými normami souvisejícími a obecně právními předpisy. Poskytuje žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol (dále jen žáci) ubytování, výchovu a vzdělávání navazující na výchovně vzdělávací činnost škol a umožňuje těmto žákům školní stravování. Celková ubytovací kapacita představuje 310 lůžek. Budova domova mládeže splňuje podmínky pro zařazení do I. kategorie (§ 5, vyhláška č. 108/2005 Sb.). Pokoje jsou dvoulůžkové se společným sociálním zařízením na poschodí. Třilůžkové pokoje (17) mají vlastní sociální zařízení. Ubytování žáci jsou rozděleni do základních ubytovacích jednotek, tzv. výchovných skupin podle vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb. V době nepřítomnosti žáků (hlavní prázdniny) může domov mládeže poskytovat ubytovací a stravovací služby veřejnosti v rámci doplňkové činnosti.

Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování žáků

Základní vybavení pro jednoho žáka: postel s uložitelným boxem na lůžkoviny, pracovní stůl či pracovní místo u stolu, společná šatní skříň a knihovna, ložní prádlo, klíč od pokoje, uzamykatelná šatní skříň. Na každém patře je k dispozici čajová kuchyňka se základním vybavením a lednicí pro uskladnění potravin. Možnost celodenního stravování zajišťuje školní jídelna.

Prostorové a materiálně technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas žáků.

Na každém ubytovacím patře je klubovna (studovna) vybavená sedacím nábytkem (čalouněná křesla) a TV. Žáci mají k dispozici hudební nástroje: 2x pianino, 2x přenosné klávesy. Pro sportovní a jinou volnočasovou činnost lze využít tělocvičnu a posilovnu školy, taneční a relaxační místnost, dále keramickou dílnu. K venkovním aktivitám přispívá víceúčelové hřiště s umělým povrchem, travnaté hřiště. Domov mládeže využívá v pronájmu tělocvičnu

sousedící ZŠ k naplnění tělovýchovných a sportovních zájmů žáků formou organizované zájmové činnosti.

Žáci mají možnost připojení k síti WI-FI zdarma.

Hygienické podmínky, bezpečnost a ochrana zdraví žáků

- Domov mládeže zajišťuje hygienické podmínky dle vyhlášky č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých v platném znění, která stanovuje hygienické požadavky na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid.
- Žáci jsou prokazatelně seznámeni s Předpisy domova mládeže SZeŠ Čáslav k bezpečnosti a ochraně zdraví ubytovaných žáků.
- Podmínky provozu domova mládeže, režim stravování, způsob zajištění výměny prádla a skladování prádla, zajištění úklidu domova mládeže jsou zakotveny v provozním řádu domova mládeže.

Ekonomické podmínky

- Žák přispívá na ubytování a stravování finanční částkou dle typu ubytování:
  - ubytování v pokojích bez sociálního zařízení,
  - ubytování v pokoji se sociálním zařízením.
- Domov mládeže umožňuje celoroční ubytování i ubytování v zimních měsících či v době odborné praxe.
- Žák obdrží při nástupu do domova mládeže klíč od ubytovacího pokoje a čip, který umožní vstup do budovy v pracovní dny dle rozvrhu hodin a výběr přihlášené stravy.
- Záloha za zapůjčení klíče od pokoje a čip je vrácena při ukončení pobytu v domově mládeže či odchodu žáka na Hlavní prázdniny. Domov mládeže zajišťuje celodenní stravování.

Podmínky přijímání uchazečů

Obecné podmínky

- Dle § 4, vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, o umístování žáků a studentů v domově mládeže rozhoduje ředitel Střední zemědělské školy, Čáslav, Sadová 1234, který je i zároveň ředitelem DM

- Ředitel domova při umístění žáka nebo studenta přihlíží ke vzdálenosti místa jeho bydliště, dopravní obslužnosti z místa bydliště, k jeho sociálním poměrům a zdravotnímu stavu.
- Termín pro podání přihlášky do domova stanoví ředitel domova a informuje o něm studenta, zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka. Termín se zveřejní rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup.
- O umístění rozhoduje ředitel na základě přihlášky podané zákonným zástupcem nezletilého žáka a zletilým žákem do termínu vypsání ředitelem výše uvedeného školského zařízení na každý školní rok.

Upřesnění kritérií pro umístění žáka

Při překročení poptávky po ubytování možnosti ubytovací kapacity domova mládeže, budou v domově mládeže umístěni žáci:

- a) pocházející ze složitých sociálních poměrů, žadatel doloží tuto skutečnost potvrzením příslušného orgánu nebo písemně požádá ředitele domova o zohlednění jím popsané situace,
- b) kteří doloží zdravotní důvody k přednostnímu umístění ve školském ubytovacím zařízení potvrzením od lékaře,
- c) mladší 18 let,
- d) se vzdálenějších lokalit (při dojíždění z místa bydliště stráví v prostředcích hromadné dopravy více než 60 minut) nebo s obtížným dopravním spojením.
- e) ubytování v domově mládeže v předchozím školním roce a prokázali sociální přizpůsobivost a aktivně se zapojovali do dění v domově mládeže, plnili si povinnosti dané vnitřním řádem domova mládeže včetně včasného placení daných poplatků za ubytování a stravování.
- f) přijatí ke studiu na SZeŠ Čáslav.

Průběh řízení o umístění žáků v domově mládeže

- Uzávěrka přijímání přihlášek do domova mládeže je aktualizována pro následující školní rok na webových stránkách školy. Rozhodnutí o umístění žáka v domově mládeže obdrží zákonný zástupce či zletilý žák po podání řádně vyplněné přihlášky na emailovou adresu.
- Přihláška k ubytování se podává na každý školní rok zvlášť. Standardní je vyřízení přihlášky na další školní rok do 30. 6., je-li podána do 31. 5. stávajícího školního roku. Přihláška je ke stažení na webových stránkách školy.

- Žáci ubytovaní v domově mládeže odevzdají řádně vyplněné přihlášky skupinovým vychovatelům nejpozději do 31. května.

Ukončení ubytování v domově mládeže v průběhu školního roku

Žákovi nebo studentovi je v průběhu školního roku ukončeno umístění v domově, pokud:

- a) o to požádá písemně zákonný zástupce nezletilého žáka, zletilý žák nebo student,
- b) zákonný zástupce nezletilého žáka, zletilý žák nebo student opakovaně neuhradil úplatu za ubytování nebo úplatu za školní stravování ve stanoveném termínu (tj. do konce předcházejícího měsíce) a nedohodl s ředitelem školy jiný termín úhrady,
- c) žák nebo student přestal být žákem střední školy nebo studentem vyšší odborné školy,
- d) žákovi bylo povoleno přerušování vzdělávání,
- e) žák nebo student byl vyloučen z domova,
- f) žák nebo student se přestěhoval do místa, kde právnická osoba vykonává činnost školy, která ubytovanému žákovi nebo studentovi poskytuje vzdělávání.

Datum ukončení ubytování v DM se stanoví dnem, kdy žák řádně předal všechny prostředky, které mu byly svěřeny k užívání. K doložení ukončení ubytování slouží formulář - „Žádost o ukončení ubytování ve školském zařízení“

Popis personálních podmínek

Požadavky pro výkon činnosti pedagogických pracovníků stanovuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů. Podle tohoto zákona má pedagogický pracovník splňovat předpoklady pro výkon činnosti podle § 3 a splňovat odbornou kvalifikaci podle § 16. Kategorii pedagogických pracovníků tvoří vedoucí vychovatelka, její zástupce a vychovatelé. Počet vychovatelů je odvislý od počtu ubytovaných žáků při dodržení podmínek stanovených vyhláškou 108/2005 Sb. (§ 3). Pedagogické působení zajišťují plně kvalifikovaní vychovatelé. Odborné zaměření (sportovní a tělovýchovné aktivity, výtvarná činnost aj.) si dále prohlubují v akreditovaných kurzech i samostudiem. Při přípravě žáků na vyučování mohou být nápomocni v humanitních i odborných předmětech. Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje podle § 24 zákona o pedagogických pracovnících a vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeno na:

- prohlubování vědomostí v oblastech pedagogických věd s důrazem na získávání nových poznatků a znalostí účinných metod a forem výchovy žáka,

- prevenci rizikového chování, metodiku sociálního učení, obsah a formy aktuálních a atraktivních oborů zájmové činnosti mladých lidí ve všech jejích oblastech.

Spolupráce s rodiči žáků, školami a jinými subjekty.

- Rodiče mají právo požadovat kvalitní služby, tj. ubytování a stravování, získávat informace a zároveň plnit povinnosti vyplývající ze školského zákona č. 561/2004 Sb. a souvisejících předpisů, obdobná práva a povinnosti mají zletilí žáci. Vychovatelé spolupracují se zákonnými zástupci formou osobních setkání v DM, telefonických či emailových spojení, na třídních schůzkách, na Dnech otevřených dveří.
- Domov mládeže spolupracuje s třídními učiteli, výchovnými poradci škol, s metodiky konzultuje preventivní aktivity, vzdělávací a výchovné problémy ubytovaných žáků. Domov mládeže vystupuje jako partner, který se podílí na výchově a vzdělávání žáků a realizuje vlastní výchovné cíle v návaznosti na výchovně vzdělávací činnost škol.
- Dalšími spolupracujícími subjekty jsou instituce participující na vzdělávání a výchově žáků, poradenské služby a poradenská zařízení MŠMT, odbory sociálně právní ochrany dětí, lékařská služba, Policie ČR.

2. PRINCIPY A KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Při stanovování cílů bylo vycházeno z obecných cílů vzdělávací soustavy, formulované zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění a z účelu domovů mládeže, formulované ve vyhlášce č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Zásady a cíle vzdělávání jsou definovány ve školském zákoně, v § 2:

Zásady vzdělávání

- a) rovný přístup každého státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického a sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana,
- b) zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce,
- c) vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a důstojnost všech účastníků vzdělávání,

- d) bezplatné základní a střední vzdělávání občanů České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí,
- e) svobodné šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání,
- f) zdokonalování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširší uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod,
- g) hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených tímto zákonem a vzdělávacími programy,
- h) možnosti každého vzdělávat se po celou dobu života při vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání.

Obecné cíle vzdělávání

- a) Rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výběr povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života,
- b) získávání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání,
- c) pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost,
- d) pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti,
- e) utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého,
- f) poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku,
- g) získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházejících ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Vzdělávání je zaměřeno na budoucnost, má cíle a lze ho proto projektovat. Výchovně vzdělávací (pedagogické) působení v domově mládeže naplňuje specifickými prostředky zejména tyto obecné cíle vzdělávání:

- harmonický rozvoj osobnosti žáků a studentů,
- podpora a rozvoj učení a poznávání,
- podpora kritického myšlení,
- osvojení základních hodnot demokratické společnosti,

- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost, která komunikuje s ostatními a působí na své okolí,
- podpora přípravy na vyučování,
- rozvoj verbální a neverbální komunikace,
- schopnost týmové práce atd.

Ambice a poslání DM ve vzdělávání a výchově jsou především v oblasti výchovy osobnosti žáka a výchovy v době mimo vyučování. Tím jsou určeny i jeho základní cíle a úkoly, které spočívají v citlivém pedagogickém vedení žáků k účelnému využívání volného času a ve výchově k volnému času. K tomu volí DM specifické prostředky, formy a metody této činnosti.

Cíle výchovného a vzdělávacího působení jsou obtížně vyhodnotitelné, ale umožňují stanovit, zda jsou:

- smysluplné (mají skutečný význam pro žáky a jejich osobní rozvoj),
- hodnotitelné (lze poznat, zda výsledky odpovídají záměru),
- akceptovatelné (přijatelné pro jednotlivce, skupinu a okolí),
- reálné (jsou reálně uskutečnitelné a dosažitelné),
- termínované (jsou proveditelné ve vymezeném čase).

Formy a metody vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie (VVS) jsou společné postupy na úrovni školy i školského zařízení, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola a školské zařízení cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence. Výchovná práce v domově mládeže má své specifika a liší se od vzdělávání ve škole. Výchovná a vzdělávací strategie vychází z obecných pedagogických zásad, jako je např. přiměřenost, individuální přístup aj. Při uplatňování principů výchovy mimo vyučování ve výchově žáků a v dalších sférách života v DM je třeba uplatňovat:

Požadavek dobrovolnosti:

- žák se může a nemusí zúčastnit plánovaných volnočasových aktivit (volný čas je oblast svobodné volby).

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času:

- pedagog má povinnost volný čas ovlivňovat, formou nabídky a motivace. Aktivitu pedagog nabízí, ale i ovlivňuje, aby např. nevznikla závislost na elektronických zařízeních (PC a internetu) na úkor poskytovaných aktivit.

Požadavek vyzdvihování kladných rysů osobnosti:

- pedagog má povinnost chválit, vyzdvihovat a hodnotit žáky vzhledem k jejich možnostem, momentálnímu stavu,
- vyjadřuje-li pedagog nesouhlas, musí se vztahovat k momentální činnosti, dávat najevo, za co přesně je žák pokárán.

Požadavek přiměřenosti:

- plánované a navozované činnosti (aktivity) musí být přiměřené věku, pohlaví a zájmu žáků.

Požadavek zajímavosti (atraktivity) a zájmovosti:

- pedagog musí žáky vhodně motivovat a činnost zajímavě rozvíjet, musí být průvodcem žáků po zájmových činnostech, ale nevnucuje se.

Požadavek citovosti a citlivosti:

- zájmové aktivity by měly přinášet pozitivní emoce a hodnocení činnosti žáků by mělo být citlivé.

Požadavek prostoru k seberealizaci:

- pedagog dbá na to, aby se žák v dané činnosti mohl realizovat a měl pocit úspěšnosti.

Požadavek aktivity:

- pedagog volí aktivity tak, aby se v nich uplatnili a byli i přiměřeně úspěšní všichni žáci.

Základním prostředkem výchovné činnosti je **zážitek (prožitek) žáků**, který obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Při uplatňování principů výchovy mimo vyučování ve výchově žáků a v dalších sférách života v DM dbát na uplatňování zásad dobrovolnosti, spontánní aktivity, seberealizace, sebepoznání, samostatnosti aj. Důležité je i **přirozené a pozitivní psychosociální prostředí** domova mládeže, na jehož tvorbě se podílejí všichni účastníci vzdělávání. Důležité je modernizovat vybavení pro bydlení a volný čas, využít uspořádání budov a jejich materiálně technické základny k přirozenému setkávání se a k činnostem v příjemném prostředí.

Kompetenční a programová východiska školního vzdělávacího programu:

- Národní program rozvoje vzdělávání.
- Strategie rozvoje lidských zdrojů.
- Listina lidských práv a svobod.
- Školský zákon č. 561/2004 Sb.
- Úmluva o právech dítěte.
- Další související zákony a vyhlášky.

Pedagogické působení v domově mládeže naplňuje svými specifickými prostředky tyto obecné cíle:

- předání poznatků a praktických návyků,
- zprostředkování kontaktu s tradicemi,
- připravit člověka na budoucnost a na neustálé změny,
- vychovat jedince adaptabilního, samostatného, iniciativního.

Jedním z předpokladů k naplnění těchto cílů je pozitivní sociální a výchovné klima, tedy takové vztahové prostředí, které je příznivé pro svobodnou, vzájemně sebereflektující a tvořivou interakci vychovatele a žáka, jež je orientováno na lidské hodnoty, normy, vstřícnost a spolupráci.

K vytváření příznivého klimatu domova mládeže přispívají tyto podmínky:

- respektování práva žáka na volný čas,
- vyvážené uplatňování práv a plnění povinností,
- výchovné působení založené na spolupráci, partnerství a dialogu,
- respektování specifického postavení zletilého žáka,
- využívání vhodných metod, prostředků a zásad pedagogické práce ve výchově a vzdělávání v době mimo vyučování, tj. aktivní dobrovolnost, rozvoj individuálních a skupinových zájmů, odpočinkové zájmové činnosti, zajímavosti.

Výchovné skupiny žáků

Při vytváření výchovné skupiny je snahou:

- vytvořit výchovné skupiny ze žáků stejné školy, ročníku či různých ročníků téže školy,
- zajistit stálého vychovatele u výchovné skupiny po dobu studia žáků, tj. 3-4 roky,
- umožnit přestup žáka do jiné výchovné skupiny bez udání důvodů,
- integrovat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- podpořit samostatné volby zástupců výchovné skupiny do žákovské samosprávy

3. KLÍČOVÉ KOMPETENCE A STRATEGIE VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Výchovné a vzdělávací strategie jsou zaměřeny na rozvíjení kompetencí žáka, formulují upřednostňované cíle, obsah výchovy a vzdělávání, metody a formy práce, případně příležitosti a pravidla.

Schopnosti a dovednosti, které by měli absolventi různých typů vzdělávání mít, mohou vycházet z

39 KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ PRO EVROPU

Být schopen vzít v úvahu zkušenost.

Dávat věci do souvislosti a organizovat poznatky různého druhu.

Organizovat svůj učební proces.

Být schopen řešit problémy.

Být zodpovědný za své učení.

Zvažovat různé zdroje dat.

Radit se s lidmi ve svém okolí.

Konzultovat s experty.

Získávat informace.

Vytvářet a uspořádávat dokumentaci.

Chápat kontinuitu minulosti a současnosti.

Nahlížet aspekty rozvoje společnosti kriticky.

Být schopen vyrovnávat se s nejistotou a komplexností situací.

Účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor.

Vnímat politický a ekonomický kontext ve vzdělávacích a pracovních situacích.

Hodnotit sociální chování související se zdravím, spotřebou a prostředím.

Vážít si umění a literatury.

Rozumět a hovořit více jazyky.

Být schopen číst a psát ve více jazycích.

Být schopen mluvit na veřejnosti.

Obhajovat vlastní názor a argumentovat.

Poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí.

Vyjadřovat se písemně.

Rozumět grafům, diagramům a tabulkám.

Být schopen spolupráce a práce v týmu.

Činit rozhodnutí.

Řešit konflikty.

Posuzovat a hodnotit.
Navazovat a udržovat kontakty.
Vytvářet projekty.
Brát na sebe zodpovědnost.
Přispívat k práci skupiny a společnosti.
Organizovat svou vlastní práci.
Projevovat solidaritu.
Ovládat matematické a modelové nástroje.
Využívat informační a komunikační technologie.
Být flexibilní při rychlých změnách.
Nalézat nová řešení.
Být houževnatý v případě obtíží.

Kompetence k učení a sebevzdělávání

Žák:

- organizuje a řídí vlastní proces vzdělávání, poznává nutnost dosažení vzdělání, motivuje se pro další vzdělávání, chápe sebevzdělávání jako celoživotní proces,
- učí se učit, procvičuje a opakuje získané vědomosti,
- využívá nabytých vědomostí a dovedností, prohlubuje je,
- vyhledává informace z různých informačních zdrojů, přemýšlí o jejich věrohodnosti, ověřuje si informace, všímá si souvislostí.

Strategie vychovatele:

- vede žáka k samostatnosti při přípravě na vyučování a k hledání vlastního efektivního stylu a režimu učení,
- podporuje žáka v oblasti vzdělávání motivací k učení, pomáhá zvládat případný neúspěch,
- vytváří a zajišťuje žákovi vhodné klima k učení a materiálně technické podmínky s využitím informačních technologií,
- spolupracuje s rodiči a školou.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- koriguje vlastní chování, akceptuje odlišnosti lidí,

- zná základy duševní hygieny, umí vyhledat pomoc a zvládá řešení složitých životních situací,
- rozpozná šikanu, agresivitu, kyberšikanu a dokáže se jim bránit,
- stanovuje si cíle a priority s ohledem na své schopnosti, zájmovou orientaci a životní podmínky,
- je schopen adaptovat se na měnící se pracovní a životní podmínky a tvořivě je ovlivňuje,
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů, spolupracuje ve skupině , dokáže se prosadit, podřídí, přijmout kompromis. Rozpozná manipulaci, dokáže se bránit, využívá své individuální schopnosti, vědomosti a dovednosti,
- organizuje nebo se podílí a společné činnosti, přispívá k vytváření podnětné atmosféry.

Strategie vychovatele:

- pozitivně motivuje žáka k sebepoznávání, napomáhá žákovi odhalovat jeho silné a slabší stránky,
- vytváří příležitosti pro týmovou spolupráci organizováním společných činností, stanovuje žákovi přiměřené úkoly, pomáhá mu najít své místo, obsah sociálních rolí ve skupině,
- všestranně napomáhá žákovi adaptovat se na měnící se podmínky sociální, organizační i materiální,
- podílí se na upevňování pozitivního psychosociálního klimatu.

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozvíjí a prakticky používá komunikativní dovednosti ve studiu, osobním, občanském, profesním životě,
- rozumí sdělením a informacím, správně je interpretuje,
- vyjadřuje se jasně a srozumitelně, vyhledává témata k rozhovoru, učí se naslouchat, pozorovat a vyhodnocovat své okolí,
- je schopen rozvíjet komunikační dovednosti založené na vzájemné úctě, spolupráci, toleranci, optimismu a zvládnutých emocích. Kultivovaně komunikuje, učí se naslouchat

Strategie vychovatele:

- vytváří prostor pro komunikaci mezi žákem a vychovatelem i žáky navzájem,
- vede žáka k diskuzi o informacích a věcné argumentaci.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vnímá problémové situace, rozpozná a pochopí problém, navrhuje postupné kroky jeho řešení,
- pružně reaguje na nové situace, nevyhýbá se problémům, učí se je řešit,
- dokáže využít svých vědomostí, dovedností při řešení problémů, umí vyhledat pomoc při řešení, aplikuje osvědčené postupy při řešení jiných problémových situací,
- uplatňuje základní myšlenkové operace, představivost a intuici v poznávacích, učebních, pracovních a tvůrčích činnostech,
- poznává nové způsoby řešení, nachází alternativní řešení, navrhuje varianty řešení, zvažuje jejich přednosti, rizika a možné negativní důsledky.

Strategie vychovatele:

- pomáhá žákovi rozvíjet základní myšlenkové operace a postupy při řešení problémů, hodnotí navržené postupy,
- motivuje žáka k získávání nových informací potřebných k řešení problémů a ověřuje jejich správnost,
- pomáhá hodnotit nebo i vytváří problémové situace, v nichž může žák uplatnit své kompetence k řešení problémů, podporuje tvořivost, pomáhá hodnotit rizika a možné negativní důsledky,
- dbá na dodržování vnitřního řádu DM a řeší případné problémy
- ví, jak se chovat v případě mimořádných situací.

Kompetence k trávení volného času

Žák:

- umí smysluplně využít volný čas, čelí nudě a prázdnotě, je schopen odmítnout nevhodné nabídky na trávení volného času,
- uplatňuje zásady zdravého životního stylu, dokáže určit priority volného času, odolává rizikovému chování,
- naplňuje a rozvíjí individuální zájmy, schopnosti,
- kultivuje svoji osobnost po stránce fyzické, psychické i sociální,
- zapojuje se do organizace života v DM.

Strategie vychovatele:

- vytváří a rozvíjí příležitosti k účelnému využití volného času v souladu se zájmy žáka, respektuje jeho právo na volný čas,
- učí žáka novým dovednostem a vědomostem, vede ho k tvořivosti,
- realizuje skupinový program prevence rizikového chování, poskytuje informace,
- vede žáka k poznání zásad zdravého životního stylu,
- modernizuje, vyhledává nové metody a obsah zájmové činnosti, rozšiřuje nabídku spontánních aktivit, podporuje samostatnost, aktivitu.

Kompetence občanské, činnosti a k pracovnímu uplatnění

Žák:

- žák si stanovuje osobní cíle vycházející z jeho potřeb a zájmů i z potřeb společnosti,
- je tolerantní, vstřícný, otevřený i kritický k názorům druhých, chápe jejich potřeby a postoje, respektuje různorodosti hodnot člověka, uplatňuje zásady slušného chování a vystupování,
- hájí práva svá i druhých, respektuje je a vystupuje proti jejich potlačování,
- chová se zodpovědně v kritických situacích, poskytuje pomoc druhým,
- rozhoduje se tak, aby svým chováním a jednáním neohrožoval a nepoškozoval sebe i druhé, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem,
- ví, jak se zapojit do občanského života ve svém okolí a společnosti, má zájem o dění ve společnosti, orientuje se v složitosti demokratické společnosti, participuje na řešení jejich problémů,
- je schopen řešit sociální, ekonomické záležitosti, má základy finanční gramotnosti.

Strategie vychovatele:

- vede žáka k odpovědnému jednání,
- vede žáka o dodržování pravidel, spravedlivě je hodnotí, objasňuje význam řádu pro fungování společnosti,
- motivuje žáka k projevení názoru, diskusi, rozvíjí schopnost kritického myšlení,
- vytváří příznivé klima prostřednictvím vzájemného dialogu, spolupráce a respektu.

Obsah výchovně vzdělávacího programu

Cílem programu je přispět k formování a rozvoji osobnosti mladého člověka.

Program je členěn dle věku do dvou etap:

Věk žáků: 15 - 16 let

Cíl: Adaptace na nové prostředí domova mládeže a podmínky středoškolského studia.

Úkoly:

Žák dokáže zvládat:

- odloučení od rodiny a utváření nových vztahů,
- odstraňování, potlačování stresujících faktorů souvisejících se zásadní změnou prostředí a životního rytmu,
- navození přívětivého klimatu ve vztazích s vychovateli (přístup vychovatele x laskavá důslednost),
- pěstování a upevňování hygienických návyků,
- vlastní odpovědnost za plnění povinností vůči sobě, škole a DM,
- přechod na nový stravovací režim, dodržovat pitný režim,
- samostatnou péči o osobní majetek, čistotu a pořádek v osobních věcech i na pokoji,
- osobní svobodu,
- vyhýbat se zdraví škodlivým látkám,
- odolávat novodobým nelátkovým závislostem (monofogii, netholismu), umí čelit kyberšikaně,
- dodržovat pravidla zdravotní prevence,
- pozitivní řešení sociálních situací a vztahů s vrstevníky,
- sociální kontakt s opačným pohlavím,
- sociální kontakt s prostředím, v němž se projevují prvky asociálnosti nebo společenské nebezpečnosti (alkoholismus, drogy, rasová nesnášenlivost apod.),
- postupné uznání důležitosti a nutnosti zásad života ve společném ubytovacím zařízení,
- respektování vnitřního řádu DM,
- respektování potřeb ostatních spolubydlících.

Věk žáků: 17 - 19 let, příp. starší.

Cíl: výchovné působení vychovatele k přípravě žáků na svět dospělých v oblasti:

- profesní orientace,
- vytváření zdravého životního stylu,
- sociální komunikace,

- fixování pozitivního hodnotového systému,
- zodpovědnosti za vlastní život.

Úkoly:

- prohlubovat sociální dovednosti a návyky žáků,
- pomoci nalézt optimální řešení mezních životních situací,
- zvládat prvky asertivity, posilovat autoregulační systémy,
- zvládat pozice a role,
- vést k odpovědnosti za vlastní rozhodnutí a činy,
- využívat volný čas k obnovení sil a sebevzdělávání,
- prohlubovat stabilitu a nekonfliktnost ve vztazích se spolubydlícími,
- chápat různorodost pohledu na svět,
- formovat občanský přístup k životu výchovou k aktivitě a angažovanosti,
- udržovat zájem o studium kvalitní přípravou k úspěšnému absolvování školy, upevňovat návyky sebevzdělávání vedoucí až k potřebě dalšího vzdělávání,
- informovat o vysokoškolském studiu a motivat ke studiu,
- rozvíjet schopnost sebepoznávání a přiměřeného sebehodnocení,
- utvářet pozitivní vztah k vlastní osobě,
- vytvořit schopnost racionálního řešení složitých životních situací, psychické regulace chování,
- rozvíjet schopnost seberealizace osobnosti studenta v dílčích programech organizované zájmové činnosti,
- posilovat úctu k ověřeným hodnotám, porozumění, toleranci,
- vést k odpovědnosti za vlastní životní cestu v síti společenských vztahů,
- orientovat se v některých oblastech světa dospělých (partnerských, sociálně právních a politických)

Také ve výchově starších studentů mají prioritu rozumové a mravní etapové cíle, ale výchova je realizována v celém komplexu. Větší prostor zde dostává seberozhodování studentů (což vede obvykle k individuální nebo skupinové neorganizované realizaci potřeb a zájmů) a vychovatel tomu přispívá svým podílem na objektivizaci jejich soudů a motivováním k dalšímu seberozvoji, sebeuplatnění.

Poznávací činnost vychovatele navazuje na poznání z 1. etapy, které nadále prohlubuje, ale jeho diagnostický záměr se rozšiřuje o postoje žáka k lidským hodnotám, profesionálním i osobním cílům, celospolečenským otázkám apod.

Zájmové výchovně vzdělávací programy (zájmové útvary) plní svůj účel při uspokojování individuálních i kolektivních zájmů a potřeb studentů. Jejich cíl je obecně výchovný i konkrétně rozvíjející a jednotlivé programy vytvářejí též prostor pro aktivní odpočinek studenta (relaxační funkce zájmové činnosti).

- Vychovatel seznamuje žáky s obsahem Vnitřního řádu domova mládeže Střední zemědělské školy a možnostmi využívání volného času v domově mládeže.
- Důsledně a systematicky vede žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka.
- Rozvíjí u žáků pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka.
- Vede žáky k respektování individuality každého jedince, učí etickému jednání.
- Seznamuje a prohlubuje u žáků právní vědomí, respektování právních norem a předpisů s důrazem na právní odpovědnost jedince.
- Vede žáky k péči o životní prostředí (ekologické třídění odpadů, šetření elektrickou energií, péči o zeleň a úpravu okolního prostředí).

Dosažené klíčové kompetence

1.-3. ročník SOU

Prohloubit základní studijní návyky a adaptovat se na prostředí a režim DM, vpravovat se do nových sociálních rolí, nenarušovat soužití spolubydlících, respektovat a tolerovat odlišnosti, asertivně reagovat na případné konflikty. Umět se orientovat v jízdnicích řádech, zvládat jejich kombinace. Umět se orientovat v areálu DM a městě Čáslav. Formulovat a vyjadřovat své myšlenky, vyjadřovat se výstižně, souvisle. Obhajovat svůj názor, komunikovat s vrstevníky i dospělými. Zvládat zásady společenského chování. Smysluplně a účelně využívat svůj volný čas. Vyplňovat tiskopisy vztahující se k pobytu v DM (dovolenky, dotazníky, ankety). Pečovat o osobní věci (organizace, přehled). Zvládat návyky osobní hygieny a sebeobslužné činnosti. Udržovat pořádek na pokoji, společenských místnostech, osobních věcech. Znat svůj zdravotní stav, zautomatizovat lékařem určené užívání léků při zdravotních problémech, dokázat včas požádat o pomoc pro sebe i spolubydlící. Rozpoznat možná rizika nechráněného sexu. Vytvořit si kladný vztah k DM, nepoškozovat inventář, svévolně poškozený inventář nahradit či uhradit. Dbát o osobní bezpečnost během pobytu. Zvládat přípravu na vyučování, školních pomůcek a oblečení pro praktické vyučování. Dokázat včas omluvit svou nepřítomnost v DM a odhlásit stravování. Znat obsah Vnitřního řádu domova mládeže, respektovat povinnosti, využívat práva. Ovládat finanční gramotnost. Odevzdat včas zapůjčené věci, být dochvilný. Respektovat autoritu dospělých.

1.-4. ročník SŠ

Rozvíjet a prohlubovat studijní návyky, adaptovat na prostředí a režim DM, nové sociální role. Orientovat v jízdnicích řádech, zvládat jejich kombinace. Orientovat se v areálu DM, ve městě Čáslav, vyhledat cíleně potřebné služby. Formulovat a vyjadřovat své myšlenky, Vyjadřovat se výstižně, souvisle. Obhajovat svůj názor, komunikovat s vrstevníky i dospělými dle pravidel a norem. Přijímat odpovědnost za své názory a postoje. Zvládat zásady společenského chování. Umět využít účelně a smysluplně svůj volný čas. Vyplňovat tiskopisy, vztahující se k pobytu v DM (dovolenky, ankety, dotazníky). Respektovat odlišnosti jednotlivých škol a studijních oborů. Ochránit a pečovat o osobní majetek, mít přehled. Udržovat pořádek na pokoji i ve svých osobních věcech, dbát o estetickou výzdobu pokoje. Přispět k estetickému vzhledu prostorů DM vlastními kreativními nápady. Znat příznaky běžných onemocnění a dokázat včas požádat o pomoc pro sebe i spolubydlící, zvládat základy první pomoci, být empatický. Vytvářet si kladný vztah k DM. Dbá o osobní bezpečnost svou i ostatních. Včas si zajistit školní pomůcky na pedagogickou či jinou praxi. Dokázat včas omluvit svou nepřítomnost na DM a odhlásit si stravu. Znat svá práva a povinnosti vyplývající z pobytu v DM, povinnosti plnit včas. Znat finanční gramotnost. Odevzdat včas zapůjčené věci.

<p>Být si vědom právní a občanské zodpovědnosti Uvědomovat si následků svého jednání. Být nekonfliktní, umět komunikovat a řešit vzniklé situace. Orientovat se na trhu práce, v nabídce dalšího vzdělávání, při výběru budoucího zaměstnání, vytvářet plány do nejbližší budoucnosti. Zapojit se samostatně do nabízených volnočasových aktivit. Zapojuje se aktivně ve výchovné skupině, žákovské samosprávě. Prezentovat odpovídajícím způsobem své vědomosti a dovednosti. Poznat multikulturní charakter současné společnosti.</p>	<p>Být si vědom své právní a občanské zodpovědnosti Orientovat se v současném společenském dění. Umět ovládat emoce, dokázat přiznat chybu. Kultivovaně vést dialog a uznávat či respektovat názory druhých. Zvládat nové životní situace a interpersonální vztahy. Zvládat stresové situace. Mít zdravé sebevědomí, sebehodnocení. Orientovat se v nabídkách pracovních a studijních příležitostí, vytvářet plány do blízké budoucnosti. Organizovat volnočasové aktivity. Zapojit se aktivně do žákovské samosprávy, být schopen prosadit své názory. Obohatit kreativními nápady činnost domova mládeže, spoluvytvářet příjemné vnitřní klima být společenský, empatický k ostatním lidem. Prezentovat odpovídajícím způsobem své vědomosti a dovednosti. Získat povědomí o právním poradenství. Poznat historii, tradice a kulturu regionu. Respektovat jiné kultury a vyznání. Bezpečně a tvořivě užívat média, umět kriticky vyhodnocovat, znát možná rizika.</p>
--	---

Obsah školního výchovně vzdělávacího programu vychází ze základních čtyř pilířů vzdělávání dle organizace OSN pro vědu, výchovu a kulturu UNESCO.

Teoretickým východiskem cílů středního vzdělávání je koncept čtyř cílů vzdělávání pro 21. století (viz Učení je skryté bohatství, UNESCO „Vzdělávání pro 21. století“, PF UK, Praha 1997)

1) Učit se znát (získávat vědomosti, učit se objevovat nové věci, získávat poznatky, analyzovat je, dávat do souvislostí, řešit problémy).

2) učit se jak na to, učit se jednat (získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat).

3) učit se žít společně (rozvíjet porozumění s jinými lidmi, poznání, že všichni máme práva, ale i povinnosti, osvojit si pravidla společenského chování, rozvíjet empatii, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu).

4) učit se být (rozvíjet vnitřní kvality jedince, budovat jeho hodnotový systém pěstovat zdravý životní styl).

Jednotlivé pilíře se vzájemně protínají a doplňují. Příkladem jsou konkrétní činnosti DM:

	Pilíře:
Seznámení s historií města, poznávací vycházka.....	1, 3
Seznámení s vnitřním řádem domova mládeže, bezpečnostními předpisy.....	1
Volba zástupce výchovné skupiny do žákovské samosprávy.....	1, 3
Přednášky Městského kulturního střediska - dle programu.....	1
Tvůrčí dílna (různé výtvarné techniky).....	1, 3
Zájmové volnočasové aktivity.....	1, 3, 4
Sportovní turnaje a utkání (fotbal, stolní tenis, volejbal, florbal).....	1, 3
Prevence rizikového chování – přednáška.....	1, 4
Vědomostní soutěže a kvízy.....	1, 3
Návštěva historických památek - Kutná Hora, Žleby.....	1
Výchova ke zdraví - zdravý životní styl, návštěva plaveckého areálu.....	1, 2, 4
Péče o životní prostředí - úklid v areálu školy.....	2, 4
Cvičná evakuace.....	2, 3
Slavnostní vánoční večere a společenský večer.....	3
Posezení u táboráku (zahájení a závěr školního roku).....	2, 3
Etiketa společenského chování.....	1, 2
Test pohybových dovedností.....	2

Podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

ŠVP domova mládeže vytváří podmínky pro zpřístupňování vzdělávání nejen z hlediska srovnatelných možností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i z hlediska postupu, jak žáka motivovat a vtáhnout do aktivní účasti na vzdělávání.

Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

První údaje lze získat z přihlášky do domova mládeže. Nejčastěji se jedná o zdravotní a specifické vývojové poruchy školních dovedností. Někteří žáci pocházejí ze sociálně slabých poměrů, z neúplných a pro rozvoj osobnosti málo podnětných rodin. Část z nich je sociálně znevýhodněna vlivem rodin s nízkým sociokulturním a ekonomickým statutem. Ubytovací služby využívají často i žáci převyšující věk dospělosti i hranici 20 let věku. Bez ohledu na věk potřebují a vyžadují podporu ze strany vychovatele.

Rozdíly ve vzdělávání se liší pouze v nastavení mírnějších standardů cílů v etapách výchovně vzdělávacího programu a ve strategii vychovatele k dosahování klíčových kompetencí žáků, ve kterých převažují tyto prvky:

- individuální přístup ke stanovení výchovně vzdělávacích cílů a jejich hodnocení s ohledem na potřeby těchto žáků, závažnosti zdravotního znevýhodnění,
- úzká spolupráce se zákonnými zástupci, příp. školou a jinými institucemi,
- účinná motivace žáků k aktivnímu využívání svých práv, plnění povinností a k účasti na neformálním vzdělávání v domově mládeže
- všestranná podpora žáků ze strany vychovatele a aktivní podíl na vzdělávání a spolupráce ostatních zaměstnanců.

Mezi obsahové priority v podpoře vzdělávání žáků patří:

- rozvoj jejich sociálních dovedností (vhodné chování k druhým, spolupráce, vytváření pozitivního klíma DM),
- budování pocitu bezpečí, přiměřeného sebevědomí, sebepoznávání a sebehodnocení žáka,
- smysluplného naplnění volného času včetně přípravy na vyučování,

- dosažení standardu v oblasti zdravého životního stylu (ochrana zdraví, hygiena, stravovací návyky),
- eliminování tendencí k rizikovému chování, případně aktivní a řešení důsledků rizikového chování ve spolupráci se zákonnými zástupci, školou a příslušnými organizacemi.

Materiální a organizační podmínky vzdělávání:

Do domova mládeže není umožněn bezbariérový přístup.

Personální zajištění vychovatelů s vysokoškolským vzděláním (obor sociální a speciální pedagogika).

Vzdělávání nadaných žáků

Podpora nadaných žáků je žádoucí nejen pro žáky samotné, ale má zásadní význam i pro společnost. Mezi nadané žáky nepatří pouze žáci s mimořádnými schopnostmi uměleckými i pohybovými, ale i žáci s mimořádně vysokou úrovní výkonu ve všech nebo pouze v určitých oblastech vzdělávání, projevující se vysokou motivací, cílevědomostí a kreativitou. Nadaní žáci se projevují jako výrazné osobnosti, mohou mít ale problémy v komunikaci, v sebehodnocení, jsou často citliví na kritiku a hodnocení druhých. Žáci by měli být vhodně zapojováni do týmové práce. Problémem je identifikace nadaných žáků, zvláště těch intelektově nadaných a je to hlavně úkolem školy. Případné nadané žáky identifikují i skupinová vychovatelé v domově mládeže a vytváří podmínky pro rozvoj nadání žáků. Jedná se např. umožnění účasti na sportovních trénincích, soutěžích, a to se souhlasem a ve spolupráci se zákonnými zástupci.

Charakteristika rizik ohrožující zdraví žáků a opatření k jejich odstranění nebo zmírnění

Základním předpokladem předcházení úrazům je dobrý technický stav budov a zařízení, dohled nad žáky a korekce jejich chování v souladu s Vnitřním řádem Domova mládeže Střední zemědělské školy Čáslav. Povinností vychovatelů je seznámit žáky s předpisy domova mládeže k bezpečnosti a ochraně zdraví ubytovaných žáků a vnitřním řádem domova mládeže.

1) Rizika při užívání elektrických spotřebičů

a) riziko úrazu elektrickým proudem

Opatření: pravidelné revize elektrických spotřebičů a instalací provádí revizní technik, pravidelné prohlídky provozní zaměstnanec školy, používání spotřebičů dle návodů výrobce (dostupnost návodů k použití), povinnost žáků registrovat vlastní spotřebiče (revizní technik) a dodržování pokynů dle návodů výrobce k použití spotřebiče, nezasahovat do elektrické instalace, viz. Předpisy domova mládeže k bezpečnosti a ochraně zdraví ubytovaných žáků.

b) riziko poškození elektrického spotřebiče a jeho následné užívání jiným uživatelem

Opatření: povinnost ihned oznámit závady na elektrických rozvodech a zařízeních, odpojit poškozený spotřebič od elektrické sítě, znát návod k použití.

2) Rizika při tělovýchovných činnostech

a) riziko úrazu způsobené tělocvičným náradím a náčiním

Opatření: kontrola náradí a náčiní před zahájením cvičení, pravidelné revize a prohlídky (revizní technik), seznámení žáků před zahájením cvičení s bezpečnostními předpisy.

b) riziko prostředí

Opatření: dostatečné osvětlení v tělocvičně, pořádek ve cvičebním prostoru (tělocvična, hřiště), dobře vyvětraná místnost,

c) riziko změněného zdravotního stavu žáka

Opatření: povinnost vychovatele ověřovat a sledovat zdravotní stav žáků, zajistit ošetření po úrazu, povinnost žáků oznámit změnu zdravotního stavu vychovateli, nahlásit úraz.

d) riziko úrazu vyplývající z tělovýchovné činnosti při kontaktních sportech

Opatření: dodržování pravidel her a soutěží, soudcování, poučení před zahájením hry nebo jiné kolektivní činnosti.

3) Rizika při přesunech

a) riziko úrazu v důsledku porušení pravidel silničního provozu

Opatření: před každým pěším přesunem poučit žáky o základních pravidlech bezpečnosti (přecházení veřejné komunikace), dodržování pokynů vychovatele.

4) Rizika při běžném pobytu v ubytovacím zařízení

a) riziko úrazu v důsledku nesprávného užívání zařízení a vybavení DM

Opatření: zákaz přemísťování nábytku bez povolení vychovatele, zákaz poškozování zařízení DM, povinnost žáků ohlašovat závady na vybavení pokojů vychovateli, udržovat pořádek,

povinnost žáků oznámit poranění nebo nemoc svoje i spolubydlících, povinnost vychovatelů účastnit se proškolení o BOZP, dohled nad žáky.

b) riziko úrazu v důsledku neopatrného chování

- přesuny v budově, pobyt na pokoji, práce s nástroji, pobyt v koupelnách apod., nevhodná obuv.

Opatření: poučení žáků o předpisech k bezpečnosti a ochraně zdraví ubytovaných žáků, dohled nad žáky, opatrnost žáků při činnostech (pomoc při úklidu areálu školy), kontrola přezouvání.

c) riziko požáru při manipulaci s otevřeným ohněm

Opatření: zákaz používání otevřeného ohně (svíčky, vonné tyčinky) a zákaz kouření v celém areálu školy.

d) další rizika úrazů vlivem vzniku požáru

- používání nepovolených elektrických spotřebičů, tepelných spotřebičů, kuchyňských spotřebičů, ponechání tepelného spotřebiče bez dozoru (vařiče, el. sporák, žehlička), zanedbání povinnosti odpojit kuchyňské spotřebiče, např. varnou konvici, od el. sítě či odstavit, ponechat nabíjecí adaptéry v síti, přechovávání hořlavých látek, pyrotechniky v DM, zasahování do el. instalace (výměna žárovek)

Opatření: poučení žáků, kontrola vychovateli, revize elektrických spotřebičů.

5) Rizika zneužívání návykových látek

a) riziko poškození zdraví v důsledku zneužívání návykových látek

Opatření: zákaz vnášení, přechovávání, distribuce a užívání návykových látek (cigarety, alkohol, drogy).

Činnost vychovatele při úrazu žáka:

Poskytnutí první pomoci, v případě nutnosti přivolání rychlé záchranné služby, možnost dopravit žáka k nutnému lékařskému ošetření referenčním vozidlem (při zajištění pedagogického dohledu nad žáky v DM), oznámení úrazu rodičům či zákonným zástupcům žáka, zapsat úraz do knihy evidence úrazů dětí, žáků a studentů (vyhláška č. 64/2005 ve znění pozdějších předpisů 57/2010 Sb.

Dokumentace:

Vnitřní řád Domova mládeže Střední zemědělské školy.

Předpisy domova mládeže SZeŠ Čáslav k bezpečnosti a ochraně zdraví ubytovaných žáků.

Minimální preventivní program prevence rizikového chování žáků

Základním principem strategie primární prevence rizikového chování u žáků a studentů je výchova a vzdělávání žáka a studenta ke zdravému životnímu stylu, k osvojování pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Cílem je omezit, zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech nebo co nejvíce omezit škody působené jeho výskytem.

Nespecifická primární prevence - veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například formou zájmové, sportovní volnočasové aktivity a jiných programů, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence - aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků a studentů.

Jedná se o:

- všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjištěn rozsah problému nebo rizika,
- selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování
- indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Efektivní primární prevence - především programy pomáhající čelit žákům a studentům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládnutí konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládnutí konfliktů, zvládnutí úzkosti a stresu apod.

Situace v domově mládeže z hlediska rizikového chování

Domov mládeže se nachází v malém městě (cca 10.000 obyvatel), je zde ubytováno průměrně 100 žáků většiny středních škol města Čáslavi.

Velikost domova mládeže představuje pozitivum ve vztahu k rizikovému chování - menší anonymita, vzájemná znalost a povědomí mezi žáky.

Na straně druhé je Čáslav městem, které nijak nevybočuje z celorepublikového průměru co do počtu uživatelů nelegálních drog, alkoholu a tabákových výrobků.

Někteří žáci přichází do domova mládeže v 15 letech již zatíženi užíváním legálních drog - kouření tabákových výrobků.

Menší je výskyt příležitostného užívání alkoholu či jiných drog, především marihuany.

Hlavním cílem působení oblasti prevence je žák odpovědný za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené věku.

Střednědobé (dílčí) cíle:

1. Poskytnout žákům informace o rizikovém chování (kouření tabáku, používání nikotinových sáčků bez obsahu tabáku, nelegálních drog, konzumace alkoholu, šikaně, agresivité, krádežím) a jeho možných následků.
2. Vytvořit v domově mládeže takové pozitivní klima, které podporuje snižování rizikového chování.
3. Důsledně řešit případy vzniklé v souvislosti s výskytem rizikového chování (podezření na užívání nelegálních drog, odhalení držení nelegálních drog či jejich distribuce, výskyt šikany, kouření tabáku v prostorách areálu školy a domova mládeže.
4. Vést žáky ke zdravému životnímu stylu, k osvojování pozitivních norem mezilidských vztahů a prohlubování úcty k životu druhého člověka, k vytváření respektu k individualitě každého jedince (tolerance, humanita).

Krátkodobé cíle:

1. Nabídka aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování ve výchovných skupinách.
2. Aktualizace nástěnek (Co dělat, když) s cílem poskytnout základní a aktuální informace z oblasti prevence (odborná pomoc, postup v případě setkání s výskytem např. šikany, agresivity, krádeže).
3. Aktivně řešit každý problém související s možností rizikového chování ve spolupráci se zákonnými zástupci, třídními učiteli, výchovnými poradci škol, školními metodiky prevence, vedením školy.

4. HODNOCENÍ ČINNOSTI - EVALUAČNÍ PLÁN

Při hodnocení výchovných cílů vycházíme ze základních požadavků a hodnotíme, zda jsou:

- smysluplné (mají skutečný význam pro účastníky, pro praktickou zkušenost a rozvoj),
- hodnotitelné (lze rozpoznat, zda výsledek odpovídá záměru),
- akceptovatelné (přijatelné pro jednotlivce, skupinu, okolí),
- reálné (lze je uskutečnit, jsou dosažitelné),
- termínované (jsou proveditelné ve vymezeném čase).

Prostředky k evaluaci

Vnitřní:

- Podmínky a průběh výchovně vzdělávacího procesu.
- Konzultace se zákonnými zástupci žáků (třídní schůzky, návštěvy rodičů, telefonické či emailové konzultace).
- Schůzky žákovské samosprávy
- Plnění plánů činnosti (deník výchovné skupiny, měsíční plány).
- Pedagogická porada vychovatelů - týmový evaluační proces - vzájemné hodnocení, předání zkušeností a informací, konzultace, zpětná vazba.
- Vliv vzájemných vztahů v domově mládeže.
- Reakce okolí na vlastní výkon.
- SWOT analýza.

Vnější:

- Inspekční zprávy
- Revizní správy
- Zprávy zřizovatele

Oblasti evaluace

- Prostorové možnosti domova mládeže, vybavenost, ubytovací prostory, sociální zařízení, školní jídelna.
- Vybavenost pro volný čas - klubovny, posilovna, čajová kuchyňka, venkovní hřiště.
- Vybavenost pro sebevzdělávání - studovny, připojení k síti wifi, učebna s diaprojektorem.
- Působení vychovatelů na žáky, výchovně vzdělávací činnosti, zabezpečení bezpečnosti a ochrany zdraví, hygiena, úklid, prevence rizik.

Autoevaluace - osobní hodnocení vlastní práce vychovatele

Vnitřní:

- další vzdělávání (samostudium, DVVP),
- organizování činností žáků nad rámec stálých úkolů,
- prohlubování odborného zaměření,
- týmová spolupráce,
- samostatnost, angažovanost.

Vnější:

hospitační činnost vedoucího vychovatele 1x za měsíc u každého vychovatele:

- respektování individuality žáků,
- vedení pedagogické dokumentace
- odborné vedení zájmových útvarů
- kontrola plnění ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti a zájmové činnosti DM
- vedení schůzek výchovných skupin,
- přehled o pohybu žáků výchovné skupiny,
- sledování zdravotního stavu žáků výchovné skupiny,
- předcházení rizikového chování u žáků,
- organizování akcí nad rámec stálých úkolů,
- opatření k minimalizaci možných úrazů,
- spolupráce s rodiči a zákonnými zástupci,
- přehled o studijních výsledcích žáků výchovné skupiny,
- kázeň a pořádek u svěřené výchovné skupiny,
- průběžné sdělení o udělení výchovného opatření (pochvala, výtka),
- dílčí zprávy o chování, realizaci přijatých či dohodnutých opatřeních,
- kontrola zápisů nepřímé výchovné činnosti,
- podmínky k výchově a vzdělávání (stav ubytování, stravování, služeb žákům, sportovní vyžití aj.).

Kritéria autoevaluace:

- spokojenost žáků a zákonných zástupců,
- míra adaptace žáků na podmínky života v DM, míra pokroku v ve všech oblastech rozvoje žáků,

- pozitivní psychosociální klima projevující se ve vyvážených vztazích mezi všemi účastníky výchovného procesu,
- pracovní spokojenost zaměstnanců,
- zlepšování materiálně technických podmínek.

Časové rozvržení evaluačních činností:

- dotazníkové šetření mezi žáky - 1x za 2 až 3 roky,
- dotazníkové šetření mezi pedagogickými pracovníky (pracovní spokojenost a názory na průběh vzdělávání,
- dotazování zákonných zástupců - 1x za 3 až 5 let,
- dílčí šetření, ankety, hodnocení se zaměřením na problémové otázky činnosti DM (dle potřeby).

Školní vzdělávací program chápeme jako inspiraci a otevření nových možností pro vychovatele i žáky, a tak by měl být i všemi zúčastněnými vnímán. Chápeme ho také jako propagaci našeho domova mládeže.

Školní vzdělávací program Domova mládeže Střední zemědělské školy je platný od 1. 9. 2008. Aktualizace ŠVP probíhá dle potřeby pedagogických pracovníků, požadavků na výchovně vzdělávací práci, se změnou legislativy, výchovně vzdělávacích metod, forem a postupů.

Výchovně vzdělávací program byl aktualizován a nabývá platnosti a účinnosti dnem 1. 8. 2023 a je zveřejněn na adrese <http://www.szescaslav.cz/>.

Ing. Jaromír Horníček v. r.
ředitel školy

Mgr. Rudolf Meduna v. r.
předseda ŠR

Provozní řád Domova mládeže

Střední zemědělské školy Čáslav, Sadová 1234

Provoz domova mládeže

Domov mládeže je v provozu v průběhu školního roku, vyjma prázdnin, víkendů a svátků.

Provoz začíná v neděli v 17 hod. a končí v pátek v 16 hod.

Provoz domova mládeže se řídí režimem domova mládeže, který je součástí vnitřního řádu.

Režim stravování

Stravování

Podmínky pro stravování: Stravování zajišťuje školní kuchyň a jídelna dle stravovacího normativu stanoveného příslušným školským předpisem.

Rozsah poskytovaných služeb: Žáci mají možnost odebírat snídani, oběd a večeři.

Doba vydávání stravy:

snídani 06 :10 – 07 : 20 hod.

oběd 12 : 00 – 14 : 30 hod.

večeře 17 : 30 – 18 : 30 hod.

Způsob zajištění výměny prádla a skladování prádla

Výměna prádla

Výměna prádla se provádí dle příslušného hygienického předpisu (Vyhláška č. 410/2005 Sb., §23, odst. 1) - 1x za 14 dní.

Způsob praní prádla

Prádlo se odváží k praní a mandlování do smluvně zajištěné prádelny.

Způsob nakládání s prádlem

Manipulace s prádlem a skladování prádla: Špinavé prádlo je uloženo v samostatném skladu v přízemí domova mládeže, poté je odváženo do prádelny. Čisté prádlo je přiváženo z prádelny a následně uloženo v samostatném skladu čistého prádla, odtud je rozdáváno ubytovaným žákům a studentům.

Zajištění úklidu prostor domova mládeže

Úklid domova mládeže se provádí dle příslušného hygienického předpisu (Vyhláška č. 410/2005 Sb., § 22).

Úklid v prostorách domova mládeže se provádí:

- a) denně setřením všech podlah a povrchů na vlhko, u koberců vyčištěním vysavačem,
- b) denně vynášením odpadků,
- c) denně za použití čisticích prostředků s dezinfekčním účinkem umytím umývadel a záchodů,
- d) nejméně 1x za týden omytím omyvatelných částí stěn hygienického zařízení a dezinfikováním umýváren a záchodů,
- e) nejméně 2x ročně umytím oken včetně rámu a svítidel,
- f) nejméně 2x ročně celkovým úklidem všech prostor,
- g) malováním 1x za 3 roky nebo v případě potřeby častěji.
- h) pravidelnou údržbou nuceného větrání nebo klimatizace a čištěním vzduchotechnického zařízení podle návodu výrobce nebo dodavatele.

V Čáslavi dne 1. 9. 2013

Ing. Jaromír Horníček v. r.
ředitel školy